

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
rész- és közbenső ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.20.883/2019/7. szám

A tanács tagjai: . Döme Attila a tanács elnöke

. Zumbók Péter előadó bíró

. Farkas Antónia bíró

A felperes: felperes

A felperes képviselője:

Petrássy Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Petrássy Miklós ügyvéd)

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

és Ádám Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Ádám Attila ügyvéd)

Az alperes beavatkozója:

beavatkozó

Az alperes beavatkozájának képviselője:

. Jakab Tamás ügyvéd

A per tárgya: sérelemdíj és kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Ítéltábla Pf.I.20.247/2018/17.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Törvényszék I.P.21.551/2016/37.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős rész- és közbenső ítélet közbenső ítéleti rendelkezését - a másodfokú perköltség viselésére is kiterjedően - hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletének a kártérítés megfizetése iránti keresetet elutasító rendelkezését megváltoztatja, és megállapítja, hogy az alperes teljes kártérítési felelősséggel tartozik a 2014. március 18-án elvégzett műtéti beavatkozást követően jelentkezett állapotrosszabbodás miatt a felperest ért károkért. A követelés összegére nézve folytatódó tárgyalás végett az iratokat megküldi az elsőfokú bíróságnak.

A jogerős rész- és közbenső ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott részítéleti rendelkezését hatályában fenntartja.

A felek másodfokú perköltségének összegét személyenként 50.000 (ötvenezer) forintban, az alperes beavatkozója ugyanezen költségének összegét 25.000 (huszonötezer) forintban, a másodfokú eljárásban az állam által előlegezett költség összegét 27.940 (huszonhétézer-kilencszáznegyven) forintban, a le nem rótt fellebbezési illeték összegét 416.000 (négy százötvenhatezer) forintban, a felek felülvizsgálati eljárási költségének összegét személyenként 50.000 (ötvenezer) forintban, a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték összegét 290.000 (kétszázkilencvenezer) forintban állapítja meg.

A rész- és közbenső ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2013. május 27-én másfél-két évvel korábban kezdődött, az ellátást megelőzően fokozódott alsóvégtagi gyengeség miatt jelentkezett az alperes idegsebészeti ambulanciáján. A képalkotó vizsgálatok a nyaki V. csigolya elmozdulását, a porckorong kiszakadását és következményes gerincvelő kompressziót, valamint VI-VII. blokkcsigolyát igazoltak. A 2013. június 13-án elvégzett műtét során a nyaki IV. és V. porckorongokat, a sérvet és a csontos kinövéseket eltávolították, a IV-VI. csigolyákat fémanyag beültetésével rögzítették.
- [2] A 2014. január 21-i MRI vizsgálat a II-III., III-IV. porckorongok mérsékelt degenerációja mellett a nyaki VI. csigolya magasságában a gerincvelő kompresszióját igazolta. Az alperes orvosa 2014. január 27-én a nyaki VI. csigolya laminectomiáját javasolta. A kiskunfélegyházi kórház kardiológiai osztályán a műtétet megelőző vizsgálat során a korábban beépített műbillentyű miatti véralvadást gátló kezelést (Warfarin) 2014. március 14-től kismolekula tömegű heparinra (LMWH) cserélték.
- [3] A felperes 2014. március 17-én került felvételre az alperes idegsebészeti klinikájára. A lázlapon és a gyógyszerrendelési lapon aznap rögzítették az LMWH (Clexane) alkalmazását. A műtėti beavatkozást (CV-VI. laminectomiát) 2014. március 18-án elvégezték.
- [4] A 2014. március 23-i kontroll MRI vizsgálat a gerinccsatornában vérömleny jelenlétét igazolta. Mivel a vizsgálat során a gerincvelő kompresszió mértéke az előzőekhez képest számottevően fokozott volt, ezért még ugyanaz nap újabb műtétet végeztek, amelynek során a kemény burok felett és a lágyrészekben elhelyezkedő vérömlenyt eltávolították.
- [5] A felperest 2014. április 7-től 2014. augusztus 1-jéig a Megyei Kórház Rehabilitációs Osztályán kezelték. Elbocsátásakor kerekesszékkal önállóan közlekedett, járókeret segítségével 10-15 métert tudott megtenni, továbbá széklet- és vizelettartási panaszai voltak. A 2014. augusztus 22. és 2014. október 22. közötti ismételt rehabilitációs osztályos kezelése során két könyökmankóval önállóan járóképesse vált. A 2014. október 7-i MRI vizsgálat gerincvelő kompressziót nem igazolt, de a nyaki VI. csigolya magasságában a gerincvelő károsodásának jelei voltak észlelhetőek.
- [6] A felperesnél kialakult és jelenleg is észlelhető állapot az alperes által 2014. március 18-án elvégzett gerincsebészeti beavatkozás szövődményeként jelentkező vérzéssel és a következményes gerincvelő kompresszió által okozott gerincvelő károsodással áll okozati összefüggésben.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [7] A felperes keresetében 1.500.000 forint sérelemdíj, 1.000.000 forint kártérítés és havi 50.000 forint járadék megfizetésére, valamint magánlevél formájában történő elégtételadásra kérte kötelezni az alperest. Hivatkozása szerint az alperes részéről a 2014. március 18-i műtėti szövődményt illetően diagnosztikus és terápiás késedelem állapítható meg. Előadta, hogy az állapotrosszabbodása és a tünetei alapján az alperes orvosainak hamarabb kellett volna a műtėti szövődményre gondolni, és a reoperációt is hamarabb kellett volna elvégezni, ez esetben jóval nagyobb esély kínálkozott volna a maradandó károsodás, a súlyos következmények elkerülésére. Állította továbbá, hogy a teljes körű,

egyeniesített és egyediesített szóbeli tájékoztatást a beavatkozás lehetséges hátrányos következményeiről, kockázatáról nem kapta meg.

- [8] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú ítélet és másodfokú rész- és közbenső ítélet

- [9] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy magánlevél formájában adjon elégtételt a felperesnek az egészséghez fűződő személyiségi joga megsértése miatt, valamint fizessen meg részére 1.500.000 forint sérelemdíjat és annak 2014. március 19-től járó késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [10] Megállapította, hogy a felek között a felperes gerincbántalmainak kezelésére atipikus ún. kezelési szerződés jött létre. Kifejtette, hogy az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 244. §-ának utaló rendelkezése folytán a perben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvénynek (a továbbiakban: Ptk.) a szerződésen kívül okozott kárért való felelősségre és a személyiségi jogok megsértésének szankcióira vonatkozó szabályait kellett alkalmazni. Ennek megfelelően rögzítette, hogy a felperesnek a kezelésnek a bekövetkezett egészségromlással való okozati összefüggését, míg az alperesnek - a kimentés körében - a felróható kezelési hiba hiányát, eljárásának az Eütv. 77. § (3) bekezdésében foglaltaknak való megfelelését kellett bizonyítania.
- [11] A kirendelt igazságügyi orvosszakértő szakvéleménye alapján azt állapította meg, hogy a felperesnél kialakult és jelenleg is észlelhető állapot az alperes által 2014. március 18-án elvégzett gerincsebészeti beavatkozás szövődményeként jelentkező vérzéssel és a következményes gerincvelő kompresszió által okozott gerincvelő károsodással áll közvetlen ok-okozati összefüggésben. Figyelembe vette a szakértőnek azt a megállapítását, hogy a szövődmény jelentkezésében a felperes társbetegsége, a műbillentyű beültetés utáni állapot miatt feltétlenül szükséges vérárvadásgátló kezelés jelentős szerepet játszott, az ugyanis a vérzés kockázatát, az esetlegesen kialakuló vérömleny méretét is növeli. Emellett utalt arra, hogy a szakvélemény szerint a felperesnél kialakult állapot a 2013. és 2014. évi műtétek elvégzése nélkül is nagy valószínűséggel bekövetkezett volna, azok nélkül ugyanis a gerincvelő kompresszió tartósan fennállt volna, amely hasonló, de hosszú távon akár súlyosabb tünetekhez vezethetett volna. A szakértő utóbbi megállapítására figyelemmel nem találta bizonyítottnak a felperesnek a tájékoztatás elégtelenségével kapcsolatos állítását.
- [12] Rámutatott arra, hogy a 2014. március 18-i beavatkozás, és az azt követő kezelés során szakmai szabályszegés, kezelési hiba nem volt igazolható, ugyanakkor a felperes műtétet követő állapota, állapotváltozása - a dekurzus és az epikrízis közötti ellentmondás, valamint a műtétet megelőző laboratóriumi lelet hiánya miatt - nem volt követhető. Figyelembe vette, hogy a szakértőnek a hiányos dokumentáció adataiból levont következtetése szerint a vérömleny 2014. március 21-én alakulhatott ki, és ekkor azonnal MRI vizsgálatot kellett volna végezni, de arra csak 2014. március 23-án került sor. E körben értékelte továbbá azt a szakértői megállapítást, hogy a vérömleny általi gerincvelő kompresszió korábbi megszüntetése esetén a maradandó gerincvelő károsodás mértéke kisebb lehetett volna, így a tünetek kevésbé súlyosak, a gyógyulási esély jobb.
- [13] A szakvélemény alapján megállapította, hogy az alperes a felperes műtét utáni állapotának követése során elmulasztotta tanúsítani az elvárható gondosságot, a felperes állapotát megfelelően nem dokumentálta, holott az esetlegesen jelentkező szövődmények felismerésében a beteg állapotának követése kulcsszerepet játszik, az állapotromlás ugyanis utalhat szövődmény kialakulására, mely

esetben haladéktalanul további vizsgálat szükséges.

- [14] Kiemelte, hogy a gyógyulásra való esély olyan érték, amely a kezelés alatt álló személyhez kötődik, vagyis személyhez fűződő védett jog, amelynek csökkenése kártérítési felelősség, illetve sérelemdíj alapja lehet. Mivel pedig a gyógyulási esély elvesztése miatt az alperes objektív felelőssége a felperes egészséghez fűződő személyiségi jogának megsértésére tekintettel megállapítható volt, ezért a keresetnek helyt adva az alperest elégtétel adására és sérelemdíj megfizetésére kötelezte.
- [15] A kártérítés megfizetése iránti kereset elutasítását azzal indokolta, hogy a felperes kialakult állapota, a maradandó egészségkárosodását jelentő bénulás mint végeredmény nem az alperes felróható magatartásával áll okozati összefüggésben.
- [16] A mindkét fél fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság rész- és közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének az alperest magánlevél formájában történő elégtételadásra, valamint 1.500.000 forint sérelemdíj és késedelmi kamatai megfizetésére kötelező rendelkezéseit helybenhagyta. A vagyoni kártérítési igényt elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezést megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperes 10% mértékben kártérítési felelősséggel tartozik a felperesnek 2014. március 18-án elvégzett műtéti beavatkozást követően jelentkezett állapotrosszabbodás miatt 2014. március 21. és 2014. március 23. közötti időtartamban fennálló diagnosztikus és terápiás késedelmével okozati összefüggésben a felperest ért „vagyoni” károkért. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította.
- [17] A perben kirendelt szakértő kiegészített szakvéleményét a másodfokú eljárásban foganatosított szóbeli meghallgatás alkalmával tett nyilatkozatokkal együtt aggálytalannak minősítette, és az ítélezése alapjául elfogadta.
- [18] Az ügy eldöntése szempontjából a következő szakértői megállapításoknak tulajdonított kiemelt jelentőséget. A 2014. március 18-i gerincműtét elvégzése a felperesnél diagnosztizált gerincvelő kompresszió miatt orvosszakmai szempontból indokolt volt. A műtét során az alperes orvosi orvosszakmai hibát nem vétettek, azt a szakma szabályainak megfelelően végezték el. A műtétet követően a felperesnél gerincvelő kompressziót is okozó epidurális vérömleny alakult ki, amely a gerincműtétek után fellépő ismert szövődménynek számít. A vérömleny kialakulásában meghatározó szerepet játszó véralvadást gátló kezelésre a felperes társbetegsége (billentyű műtét) miatt feltétlenül szükség volt.
- [19] A jogerős határozat indokolása szerint az utóbbi szövődményről mint kockázatról a felperes az általa 2014. március 17-én aláírt dokumentumban tájékoztatást kapott, és abban lehetséges műtéti kockázatként az átmeneti vagy tartós jellegű vizelet- és székletürítési probléma is szerepelt. A másodfokú bíróság ezért megállapította, hogy önmagában a vérömleny keletkezéséért, illetve a vérömleny miatt kialakult egészségkárosodásért az alperes kártérítési felelősséggel nem tartozik.
- [20] Figyelemmel volt ugyanakkor arra, hogy a szakvélemény szerint a vérömleny kialakulására és az állapotrosszabbodásra legkésőbb 2014. március 21-én kerülhetett sor, mely időpontban haladéktalanul képalkotó (MRI) vizsgálatot kellett volna végezni. Helytállónak minősítette az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a vizsgálat két nappal későbbi, 2014. március 23-án történt elvégzése miatt az alperes eljárása nem felelt meg az Eütv. 77. § (3) bekezdése szerinti gondossági mércének. E diagnosztikus és terápiás késedelem következményeit illetően pedig értékelte, hogy a szakvélemény szerint a gerincvelő kompresszió korábbi megszüntetése, tehát a

vérömleny minél korábbi eltávolítása esetén a maradandó gerincvelő károsodás mértéke kisebb lehetett volna, és így a tünetek kevésbé súlyosak, a gyógyulási esély jobb.

- [21] Mindezekből azt a következtetést vonta le, hogy nem a diagnosztikus és terápiás késedelem mint mulasztás volt a kizárólagos oka a hátrányos változás bekövetkezésének, azonban a szakszerű beavatkozás (a mulasztás hiánya) a hátrányos változást egyértelműen valamilyen módon és mértékben, de bizonyosan kedvezően befolyásolhatta volna. Mivel a mulasztás a hátrányos eredménynek releváns, de nem egyedüli oka volt, ezért ezt jogi szempontból osztott okozatosságként tartotta értékelendőnek. Arra is utalt, hogy a mulasztás és a hátrány közötti részoki összefüggés a szakvélemény alapján egyértelműen megállapítható, mégpedig függetlenül attól, hogy a közrehatás mértéke az elkerülhetetlen bizonytalansági tényezők miatt objektíve nem meghatározható.
- [22] Erre figyelemmel megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a felperes egészséghez fűződő személyiségi jogának megsértése miatt az alperest megalapozottan kötelezte elégtételadásra, valamint sérelemdíj megfizetésére. Az utóbbi szankció tekintetében - a bírói gyakorlatra hivatkozással - kiemelte, hogy a sérelemdíj összege még abban az esetben sem tekinthető eltúlzottnak, ha az alperes magatartása nem meghatározó oka a felperes jelenlegi állapota kialakulásának. Az elsőfokú bíróság ítéletének a fenti rendelkezéseit ezért részítélettel helybenhagyta.
- [23] Nem értett egyet ugyanakkor az elsőfokú bíróságnak a kártérítési igény megalapozatlanságával kapcsolatban kifejtett jogi álláspontjával. Ezzel összefüggésben a joggyakorlatban felmerült dilemmaként jelölte meg, hogy a sérelmet szenvedett fél a részoki összefüggés mellett is a beállott állapotrosszabbodás miatti teljes kárának megtérítését követelheti, vagy pedig ezt az igényét az egészségügyi intézménnyel szemben csak a közrehatás arányában érvényesítheti.
- [24] Ehhez képest lényegesnek tekintette, hogy a szakvélemény szerint az MRI vizsgálat korábbi elvégzése esetén nagyobb esély lett volna a gyógyulásra, a kedvezőbb egészségi állapotra. Értékelte azt is, hogy a műtét előtti állapot elérésére nagyon-nagyon kevés esély volt, de a korábban elvégzett reoperáció esetén biztosan nagyobb esély lett volna a kevesebb maradványtünettel járó állapot elérésére. Mivel pedig a szakértők az alperes közrehatásának mértékét becslés útján sem tudták meghatározni, ezért a másodfokú bíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206. §-a alapján, az ügy összes körülményét és a per adatait - különös tekintettel a késedelem mértékét - mérlegelve az alperes kártérítési felelősségének mértékét közbenső ítélettel 10%-ban határozta meg.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [25] A jogerős rész- és közbenső ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a közbenső ítéleti rendelkezés megváltoztatását, és elsődlegesen az alperes teljes, másodlagosan 90%-os mértékű kártérítési felelősségének megállapítását kérte. Az elsőfokú bíróság ítéletét az alperest sérelemdíjban marasztaló részében helyben hagyó részítéleti rendelkezés megváltoztatását, valamint elsődlegesen az egészséghez fűződő személyiségi joga megsértésének és az alperes sérelemdíj iránti felelősségének megállapítását, másodlagosan e részítéleti rendelkezés hatályon kívül helyezését és ebben a keretben az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását kérte. Emellett kérte a jogerős rész- és közbenső ítélet indokolásában megállapított tényállás kiegészítését.
- [26] A közbenső ítéleti rendelkezést érintő felülvizsgálati támadását a Ptk. 6:522. § (1) bekezdésének

sérelmére alapította, és állította, hogy az alperes a 2014. márciusi műtét okozta egészségromlásért teljes kártérítési felelősséggel tartozik. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság megközelítése azért téves, mert az esély kérdését nem az okozatosság, hanem a felróhatóság alóli kimentés körében kell értékelni. Kiemelte, hogy az okozatosság tekintetében az egészségromlásához vezető okfolyamatban az alperes kezelésével, ellátásával való térbeli és időbeli egybeesést kellett bizonyítania; ehhez képest az alperesre hárult annak bizonyítása, hogy mindenben az elvárható gondossággal járt el, az egészségromlás ennek ellenére következett be, vagy ha terheli is felróható mulasztás, megfelelő ellátás esetén sem lett volna esély az egészségromlás elkerülésére. Hivatkozott továbbá arra, hogy a Kúria következetes ítélkezési gyakorlata szerint a kártérítési kötelezettség terjedelmére nem lehet kihatása annak, hogy a kártérítési felelősség a gyógyulásra, túlélésre való esély elvesztésén, csökkenésén alapul.

- [27] Az alperes teljes kártérítési felelősségét a tájékoztatás elégtelensége okán is fennállónak tartotta, és ezzel kapcsolatban a Pp. 206. § (1) bekezdésének és 213. § (1) bekezdésének, az Eütv. 13. §-ának és 134-135. §-ának, valamint a Ptk. 6:519. §-ának és 6:522. § (1) bekezdésének megsértését állította. Azzal érvelt, hogy a másodfokú bíróság által megfelelő tartalmúnak minősített beteg tájékoztató csupán általános tájékoztatást tartalmazott, a nála alkalmazott véralvadást gátló kezelés miatt fennálló vérzésveszély fokozott kockázatára, és annak súlyosabb következményeire mint az állapotából fakadó egyedi körülményekre nem terjedt ki. Ehhez képest kijelentette, hogy megfelelő tájékoztatás esetén a műtétet nem vállalta volna, s így jelenleg is a műtétet megelőző állapotban lenne.
- [28] Az alperes teljes kártérítési felelősségét amiatt is fennállónak tekintette, mert nem megfelelő (ellenőrizetlen) véralvadási paraméterek mellett végezte el a műtétet. Hangsúlyozta, hogy a szakértők egyértelmű nyilatkozata szerint a véralvadási paraméterek ellenőrzésére nézve az egészségügyi dokumentációban nincs adat, holott annak feltüntetése indokolt lett volna; az alperes tehát nem tudta igazolni, hogy a műtétet megfelelő véralvadási paraméterek mellett végezte el, és emiatt kimenteni magát nem tudta. Sérelmezte, hogy ezzel a hivatkozásával a bíróságok egyike sem foglalkozott. Ebben a körben megsértett jogszabályhelyként a Pp. 164. § (1) bekezdését, 213. § (1) bekezdését és 253. § (2) bekezdését, az Eütv. 77. § (3) bekezdését, továbbá a Ptk. 6:519. §-át és 6:522. § (1) bekezdését jelölte meg.
- [29] A közbenső ítéleti rendelkezést érintő eshetőleges, a kártérítési felelősség mértékének eltérő meghatározására irányuló kérelme a Pp. 164. § (1) bekezdésének és 206. § (1)-(3) bekezdéseinek, az Eütv. 136. § (1) bekezdésének sérelmén alapult. Álláspontja szerint abban az esetben, ha az esély kérdését mégis az okozatosság körében kellene vizsgálni, a másodfokú bíróság a kártérítési felelősség mértékét nem törvényes mérlegeléssel állapította meg, a szakértők által is feltárt dokumentációs hiányosságot ugyanis az alperes terhére, a kimentés körében kellett volna értékelni. Kifogásolta azt is, hogy a másodfokú bíróság a mérlegelésénél figyelembe vett szempontokra általánosságban utalt, és csupán egyetlen konkrét körülményre (a késedelem mértékére) hivatkozott, amely valójában nem volt megállapítható.
- [30] A sérelemdíjra vonatkozó részítéleti rendelkezéssel összefüggő felülvizsgálati kérelmét a Pp. 145. § (2) bekezdésének, 146. § (1) bekezdésének, 213. § (1) bekezdésének, 233. § (1) bekezdésének, 239. §-ának és 252. § (2) bekezdésének megsértésére alapította. Hivatkozása szerint az elsőfokú eljárásban fenntartotta azt a keresetlevélben foglalt kérelmét, hogy az elsőfokú bíróság a jogalap tekintetében hozzon közbenső ítéletet, és erre nézve adjon számára tájékoztatást. Ezt azért tartotta lényegesnek, mert a perbeli kockázatok csökkentése érdekében eleve alacsonyabb összegű kártérítési és sérelemdíj iránti követelést érvényesített, és az említett kérelmének elutasítása esetén, az ezzel kapcsolatos bírói tájékoztatás ismeretében a keresetét felemelte volna; a kérelmének

elbírálatlansága és a tájékoztatás elmaradása miatt azonban erre lehetősége nem volt, az erre vonatkozó fellebbezési kérelmével pedig a másodfokú bíróság érdemben nem foglalkozott.

- [31] Az ítéleti tényállás kiegészítése iránti felülvizsgálati kérelmét azzal indokolta, hogy már a fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás több pontban való kiegészítését, de a másodfokú bíróság a fellebbezést e részében sem bírálta el. Ezzel összefüggésben a Pp. 213. § (1) bekezdésének, 220. § d) pontjának, 221. § (1) bekezdésének, 233. § (1) bekezdésének és 239. §-ának megsértésére hivatkozott.
- [32] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős rész- és közbenső ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [33] A felülvizsgálati kérelem részben megalapozott.
- [34] A Kúria a Pp. 275. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelem keretei között eljárva, a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a felperes által megjelölt és érdemben vizsgálható okokból a jogerős rész- és közbenső ítélet közbenső ítéleti rendelkezése jogszabálysértő, felülvizsgálati kérelemmel támadott részítéleti rendelkezése nem jogszabálysértő.
- [35] A felperes felülvizsgálati kérelme három önálló, a Kúria által hozandó határozat tartalmára vonatkozó kérelmet foglalt magában, a jogerős rész- és közbenső ítélet közbenső ítéleti rendelkezése és az alperest sérelemdíjban marasztaló elsőfokú ítéleti rendelkezést helyben hagyó részítéleti rendelkezése tekintetében pedig eshetőleges kérelmeket is tartalmazott. Ezek közül a jogerős rész- és közbenső ítélet indokolásával (tényállásával) szemben előterjesztett kérelem érdemben nem volt vizsgálható. A bíróság által megállapított tényállás ugyanis a Pp. 221. § (1) bekezdése szerint az indokolás kötelező eleme, a Pp. 271. § (1) bekezdés d) pontja értelmében pedig nincs helye felülvizsgálatnak a jogerős határozatnak csupán az indokolása ellen.
- [36] Jóllehet a felülvizsgálati eljárásban - annak rendkívüli jogorvoslati jellege miatt - nincs helye bizonyítás felvételének, a bizonyítékok ismételt egybevetésének, felülmérlegelésének (BH2012. 179.), annak nincs eljárásjogi akadálya, hogy a fél a felülvizsgálati kérelmében a kirívóan, nyilvánvalóan okszerűtlen bizonyítékmérlegelésre hivatkozással vitassa a jogerős ítélet tényállását (BH2013. 119.II.). A felperes ugyanakkor a felülvizsgálati kérelmének szóban forgó részét nem a bizonyítékmérlegelés általános szabályát tartalmazó Pp. 206. § (1) bekezdésének sérelmére alapította. Éppen ezért a vitatott ténymegállapítások alapjául szolgáló bizonyítékértékelési tevékenységnek a fenti szempontoknak megfelelő vizsgálata a további kérelmekkel összefüggésben sem volt elvégezhető.
- [37] Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest a keresettel egyezően kötelezte 1.500.000 forint sérelemdíj és késedelmi kamatai felperes javára való megfizetésére, és a másodfokú bíróság a jogerős rész- és közbenső ítéletének részítéleti rendelkezésével az elsőfokú bíróság ítéletét ebben a részében helybenhagyta. Ez az utóbbi, ugyancsak felülvizsgálati kérelemmel támadott érdemi döntés a felperes által megjelölt eljárásjogi jogszabályhelyek egyikét sem sérti.
- [38] A közbenső ítélet hozatalának a Pp. 213. § (3) bekezdése által előírt egyetlen feltétele a jogvitának a keresettel érvényesített jog fennállása és a felperest annak alapján megillető követelés összege (mennyisége) tekintetében való elkülöníthetősége. Ennek fennállása esetén a bíróság a fél kérelme

nélkül, célszerűségi, perökonómiai szempontokat is mérlegelve közbenső ítélettel határozhat. [Ettől eltérő rendelkezést a kiemelt jelentőségű perekben alkalmazandó Pp. 386/H. § (1) bekezdése tartalmaz, és a Pp. 386/H. § (2) bekezdése a közbenső ítélet hozatala iránti kérelmet elutasító végzés ellen fellebbezési jogot is biztosít.]

- [39] Ha a felperes keresete marasztalásra irányul, a bíróság jogosult dönteni abban a kérdésben, hogy adott esetben a közbenső ítélet hozatalának feltételei - pl. az összecszerűség megállapításához további bizonyításra van szükség - megvannak-e. Ezért nem sért jogszabályt az első- vagy a másodfokú bíróság, ha a fél kérelme ellenére - mivel a közbenső ítélet hozatalának feltételeit nem látja megállapíthatónak - az ügyben ítéletet hoz (BH1995. 421.II.).
- [40] Mindebből következően a felperes alaptalanul sérelmezte, hogy a közbenső ítélet hozatalára irányuló kérelmről az elsőfokú bíróság külön végzéssel nem határozott, és ezzel kapcsolatos tájékoztatást az ítélethozatal előtt nem adott számára. Az elsőfokú bíróságot ilyen kötelezettség a Pp. 145. § (2) bekezdése alapján, a tárgyalás berekesztése előtt sem terhelte, ezért eljárása - a felülvizsgálati kérelemben előadottakkal szemben - a felperesnek a Pp. 146. § (1) bekezdése szerinti keresetváltoztatáshoz való jogát nem sértette. A sérelemdíj megfizetése iránti kereseti kérelemnek teljes egészében helyt adó érdemi döntés az ítélet teljességének a Pp. 213. § (1) bekezdésében írt követelményét nem sértette, és lényeges eljárási szabálysértés hiányában az elsőfokú bíróság ítéletének a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján történő hatályon kívül helyezésének sem lehetett helye.
- [41] A jogerős rész- és közbenső ítélet közbenső ítéleti rendelkezése elleni felülvizsgálati támadás megalapozottságának vizsgálatakor az alábbiakból kellett kiindulni. A másodfokú bíróság figyelembe vette azt a szakértői megállapítást, hogy az alperesnek 2014. március 21-én, a neurológiai tünetek jelentkezésekor haladéktalanul képalkotó (MRI) vizsgálatot kellett volna végeznie, és a gerincvelő kompresszió korábbi megszüntetése, a vérömleny minél korábbi eltávolítása esetén a gerincvelő károsodás mértéke kisebb lehetett volna, így a tünetek kevésbé súlyosak, a gyógyulási esély jobb. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy bár nem a diagnosztikus és terápiás késedelem volt a hátrányos változás bekövetkezésének kizárólagos oka, de a szakszerű beavatkozás a hátrányos változást bizonyosan kedvezően befolyásolhatta volna. Erre tekintettel az osztott okozatosság, illetve a részoksági kapcsolat alapján állapította meg az alperes kártérítési felelősségének fennállását, és annak mértékét mérlegeléssel 10%-ban határozta meg.
- [42] Ezzel szemben a felperes a felülvizsgálati kérelmében helyesen hivatkozott arra, hogy a gyógyulási esély csökkenését, elvesztését nem az okozatosság, hanem a felróhatóság körében kell értékelni (Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.25.585/2000/5., Pfv.III.26.674/2000/7., Pfv.III.21.790/2007/3., Kúria Pfv.III.22.388/2016/6.). Ez azt jelenti, hogy ha van orvosi hiba, az egészségügyi szolgáltató csak annak bizonyításával mentesülhet a felelősség alól, hogy a hiba nélkül sem maradt volna esély a gyógyulásra (Kúria Pfv.III.22.375/2016/6.). A kártérítési kötelezettség terjedelmére pedig nem lehet kihatása annak, hogy a felelősség a gyógyulási esély csökkenésén, elvesztésén alapul. A teljes kártérítés elve alapján a károkozó ilyen esetben is köteles a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 355. § (4) bekezdésében felsorolt kárelemek megtérítésére (BH2020.109., Kúria Pfv.IV.22.354/2017/4., Pfv.III.20.597/2018/6.).
- [43] Mindezt a Kúria továbbra is irányadónak tekinti. Ennek ellentmond a másodfokú bíróságnak az a megközelítése, hogy a gyógyulási esély csökkenését nem a felróhatóság, hanem az okozatosság körében értékelte, és az emiatt általa fennállónak tartott osztott okozatosságra, illetőleg részoki összefüggésre tekintettel az alperes kártérítési felelősségének terjedelmét kisebb mértékben, a közrehatásának arányához igazodóan határozta meg.

- [44] A jogerős rész- és közbenső ítélet közbenső ítéleti rendelkezése ezért sérti a teljes kártérítés elvét rögzítő, a felülvizsgálati kérelemben feltüntetett Ptk. 6:522. § (1) bekezdését.
- [45] Ennélfogva nem csupán a közbenső ítéleti rendelkezést érintő eshetőleges, a kártérítési felelősség mértékének 90%-ban való meghatározása iránti kérelem elbírálása, de a felelősségnek a keresetben állított egyéb okból, a tájékoztatási kötelezettség megsértése és a műtét nem megfelelő (ellenőrizetlen) véralvadási paraméterek mellett történt elvégzése miatti fennállásának vizsgálata is szükségtelen volt.
- [46] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel a jogerős rész- és közbenső ítélet közbenső ítéleti rendelkezését a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletének a kártérítés megfizetése iránti keresetet elutasító rendelkezését megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperes teljes kártérítési felelősséggel tartozik a 2014. március 18-án elvégzett műtéti beavatkozást követően jelentkezett állapotrosszabbodás miatt a felperest ért károkért. A jogerős rész- és közbenső ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott részítéleti rendelkezését a Pp. 275. § (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [47] A Kúria a Pp. 252. § (4) bekezdése és 275. § (5) bekezdése alapján, a 4/2009. (XII. 14.) PK vélemény II.3. pontjára figyelemmel, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdését, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (3) bekezdés c) és d) pontját, 46. § (1) bekezdését és 50. § (1) bekezdését alkalmazva állapította meg a felek és a beavatkozó másodfokú perköltségének, a másodfokú eljárásban az állam által előlegezett költségnek (szakértői díjnak), a le nem rótt fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéknek, valamint a felek felülvizsgálati eljárási - az általános forgalmi adót nem tartalmazó ügyvédi munkadíjból álló - költségének összegét.
- [48] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.
- [49] A rész- és közbenső ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. május 27.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Antónia s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző
HM